

Judikát NS 21 Cdo 4339/2011

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	10/11/2012
Spisová značka:	21 Cdo 4339/2011
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2012:21.CDO.4339.2011.1
Typ rozhodnutí:	ROZSUDEK
Heslo:	Konkurenční doložka Náhrada škody zaměstnavatelem Neplatnost právního úkonu Odstoupení od smlouvy
Dotčené předpisy:	§ 29a odst. 2 předpisu č. 65/1965Sb. ve znění do 31.12.2005 § 187 odst. 2 o. s. ř. ve znění do 31.12.2006 § 310 odst. 4 předpisu č. 262/2006Sb.
Kategorie rozhodnutí:	C

21 Cdo 4339/2011

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Novotného a soudců JUDr. Ljubomíra Drápala a JUDr. Mojmíra Putny v právní věci žalobce Ing. R. B., zastoupeného JUDr. Zdeňkem Navrátillem, advokátem se sídlem v Brně, Bašty č. 416/8, proti žalovanému DATA SOFTWARE BRNO, s.r.o se sídlem v Brně, Barvičova č. 33/36, IČO 60743590, zastoupenému Mgr. Romanem Verešpejem, advokátem se sídlem v Brně, Orlí č. 18, o 324.264,- Kč s úroky z prodlení, vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 215 C 1/2010, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 12. května 2010 č.j. 215 C 1/2010-43 a rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 10. května 2011 č.j. 15 Co 329/2010-65, takto:

I. Řízení o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 12. května 2010 č.j. 215 C 1/2010-43 se zastavuje.

II. Dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 10. května 2011 č.j. 15 Co 329/2010-65 se zamítá.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

O d ů v o d ě n í :

Žalobce se domáhal, aby mu žalovaný zaplatil 324.264,- Kč spolu s úroky z prodlení, které v žalobě specifikoval. Žalobu odůvodnil zejména tím, že podle pracovní smlouvy č. 2500023 ze dne 21.12.2005 se zavázal vykonávat pro žalovaného „zejména programátorské, analytické a implementační práce, servis, instalaci a nastavení a konfiguraci softwarových a hardwarových produktů žalovaného“ a že v pracovní smlouvě byla sjednána rovněž konkurenční doložka, v níž se žalobce zavázal, že „po dobu nejméně jednoho roku“ po ukončení pracovního poměru nenastoupí k jinému zaměstnavateli, „který by se zabýval prodejem a implementací softwarových produktů přímo konkurujících produktům dodávaných žalovaným v době ukončení pracovního poměru“, ani nezačne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, „která by měla soutěžní povahu vůči softwarovému podnikání žalovaného“. Vzhledem k tomu, že „na základě zákonných ustanovení je třeba chápat ujednání o konkurenční doložce jako vzájemný (synallagmatický) závazek“, žalobce se domnívá, že mu ze strany žalovaného jako bývalého zaměstnavatele náleží peněžitě vyrovnání ve výši průměrného výdělku ve výši 27.022,- Kč „za plnění závazků vyplývajících z konkurenční doložky, a to za období jednoho roku počínaje 1. listopadem 2008 a konče 31. říjnem 2009“, i když ujednání o něm v dohodě chybí.

Žalovaný namítal, že požadované plnění žalobci nenáleží, neboť podle jeho názoru bez ujednání o přiměřeném peněžitě vyrovnání nebyla konkurenční doložka mezi účastníky platně sjednána, a navíc před ukončením pracovního poměru žalovaný připsal ze dne 24.10.2008 od konkurenční

doložky odstoupil.

Městský soud v Brně rozsudkem ze dne 12.5.2010 č.j. 215 C 1/2010-43 žalobu zamítl a rozhodl, že žalobce je povinen „nahradit“ žalovanému na nákladech řízení 54.822,- Kč k rukám advokáta Mgr. Romana Verešeje. Soud prvního stupně s poukazem na ustanovení § 29a odst. 3 zák. práce (ve znění účinném do 17.8.2006), podle kterého lze konkurenční doložku platně uzavřít nejdříve po uplynutí zkušební doby, dospěl k závěru, že předmětná konkurenční doložka je neplatná, neboť byla mezi účastníky sjednána v pracovní smlouvě, podle níž „byl pracovní poměr sjednán od 2.1.2006 se zkušební dobou 3 měsíců“, a že proto „jen z tohoto důvodu je nutno žalobu zamítnout“. Kromě toho je konkurenční doložka podle názoru soudu neplatná též z důvodu, že „dohoda o přiměřeném peněžitém vyrovnání nebyla mezi účastníky uzavřena písemně“, a, i kdyby byla uzavřena platně, „zanikla by odstoupením od dohody“, a tudíž „v žádném případě tedy práva a povinnosti z této doložky vyplývající netrvaly po dobu 1 roku po zániku pracovního poměru a žalobce tedy nemůže požadovat přiměřené peněžitě vyrovnání“.

K odvolání žalobce Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 10.5.2011 č.j. 15 Co 329/2010-65 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení 53.268,- Kč k rukám advokáta Mgr. Romana Verešeje. Odvolací soud přes námitky žalovaného shledal, že se v případě pozice zastávané žalobcem „s ohledem na postoj a zájmy obou účastníků jednalo o pozici, na kterou lze sjednat konkurenční doložku“, a že platnosti konkurenční doložky „nic nebrání“, byla-li v daném případě sjednána v pracovní smlouvě „s odkládací podmínkou, že vstoupí v platnost až po uplynutí zkušební doby v případě, že pracovní poměr nebude ve zkušební době ukončen“. Podle názoru odvolacího soudu je však s ohledem na judikaturu dovolacího soudu „zřejmé, že pokud konkurenční doložka sjednaná mezi účastníky v pracovní smlouvě ze dne 21.12.2005 neobsahuje ujednání o přiměřeném peněžitém vyrovnání, nelze učinit jiný závěr, než ten, že předmětná konkurenční doložka je z tohoto důvodu neplatná“, „za této situace se tedy žalobce nemůže domáhat plnění z ujednání o konkurenční doložce“, avšak „není vyloučen jeho jiný nárok např. na náhradu škodu“ způsobenou tím, že se řídil neplatnou konkurenční doložkou a skutečně nevykonával po sjednanou dobu konkurenční výdělečnou činnost. V této souvislosti však podle názoru odvolacího soudu „nelze přehlédnout skutečnost“, že „žalovaný sepsal listinu o odstoupení od konkurenční doložky dne 24.10.2008, kterou žalobci doručil ještě před skončením pracovního poměru“, čímž „mu bylo dáno na vědomí to, že může vykonávat výdělečnou činnost, která byla předmětem činnosti zaměstnavatele, nebo která by měla vůči němu soutěžní povahu“. Žalobce se tedy za této situace „nemohl řídit konkurenční doložkou“, čímž – uvažováno z hlediska možného posouzení nároku žalobce jako nároku na náhradu škody – „došlo uvedeným sdělením podle názoru odvolacího soudu k přetřetí příčinné souvislosti, neboť žalobce ještě před skončením pracovního poměru měl povědomost o tom, že mu nic nebrání vykonávat výdělečnou činnost v oboru, v němž působí žalovaný“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu a proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 12.5.2010 č.j. 215 C 1/2010-43 podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozoval z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. Namíтал, že „se nemůže ztotožnit“ s názorem odvolacího soudu ohledně platnosti právního úkonu žalovaného spočívajícího v odstoupení od sjednané konkurenční doložky. Žalobce „tento úkon žalovaného považuje od počátku za absolutně neplatný“, neboť „dle komentáře k zákoníku práce“ za situace, kdy odstoupení žalovaného od konkurenční doložky „neobsahovalo žádný odkaz na zákonné ustanovení, je nutné je považovat za absolutně neplatné“ ve smyslu ustanovení § 39 obč. zák. „z něhož nevznikají žádné právní následky, a to ani jednomu z účastníků pracovní smlouvy č. 2500023“. Dovolatel je rovněž „nucen v intencích výše uvedeného odmítnout“ i závěr odvolacího soudu, podle kterého nárok žalobce nemůže být posouzen ani jako případný nárok na náhradu škody. Dovojoval, že „v důsledku absolutní neplatnosti odstoupení žalovaného od konkurenční doložky nemohly nastat žádné právní následky spojené s tímto absolutně neplatným právním úkonem, a tedy ani k přetřetí příčinné souvislosti, jak nesprávně dovozuje odvolací soud“. Podle jeho názoru byl žalobce „nucen jednat tak, jako kdyby k tomuto právnímu úkonu žalovaného nikdy nedošlo a postupovat tak, jak bylo stanoveno ve sjednané konkurenční doložce, tedy nevykonávat po sjednanou dobu po skončení pracovního poměru konkurenční výdělečnou činnost“. V souvislosti s tím mu pak „vznikla majetková újma, představující na jeho straně jako zaměstnance škodu“ v žalované výši 324.264,- Kč. Žalobce navrhl, aby dovolací soud rozsudek soudu prvního stupně „ve spojení“ s rozsudkem odvolacího soudu zrušil a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky rozhoduje v občanském soudním řízení o mimořádném opravném prostředku - dovolání - proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu (srov. § 236 odst. 1 o.s.ř.).

Rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 12.5.2010 č.j. 215 C 1/2010-43 v této věci není rozhodnutím odvolacího soudu; jde o rozhodnutí soudu prvního stupně a již z tohoto důvodu je jeho přezkum dovolacím soudem vyloučen; občanský soudní řád proto ani neupravuje funkční příslušnost soudu pro projednání dovolání podaného proti takovému rozhodnutí soudu prvního stupně (srov. § 10a o.s.ř.).

Nedostatek funkční příslušnosti je neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení; Nejvyšší soud České republiky proto řízení o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 12.5.2010 č.j. 215 C 1/2010-43 zastavil (§ 104 odst. 1 o.s.ř.).

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.), zabývá se dále dovoláním žalobce proti rozsudku odvolacího soudu, po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř.] nebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř.], anebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.].

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně,

nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem [§ 237 odst. 3 o.s.ř.].

Žalobce dovoláním napadá rozsudek odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé potvrzen. Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. dovolání není přípustné, a to již proto, že ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí ve věci samé, které by bylo odvolacím soudem zrušeno. Dovolání žalobce proti rozsudku odvolacího soudu tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přitom není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže odvolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

V projednávané věci se žalobce domáhá po žalovaném „protiplnění“ za dodržování závazku vyplývajícího z dohody o zákazu konkurence (tzv. konkurenční doložky), která byla mezi účastníky sjednána v pracovní smlouvě ze dne 21.12.2005. Otázku platnosti této konkurenční doložky soudy obou stupňů správně posuzovaly podle v té době účinné právní úpravy, tedy podle příslušných ustanovení (zejména § 29a) zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění účinném do 31.12.2005 (dále též jen „zák. práce“). Při řešení této otázky odvolací soud vycházel z ustálené judikatury odvolacího soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11.4.2002 sp. zn. 21 Cdo 1276/2001, uveřejněný pod č. 132 v časopise Soudní judikatura, roč. 2002, nebo rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21.1.2010 sp. zn. 21 Cdo 1773/2008, uveřejněný pod č. 82 v časopise Soudní judikatura, ročník 2010), která v případech dohod o tzv. konkurenční doložce akcentuje zájem na zachování rovnosti účastníků v jejich právu na svobodnou volbu povolání a právu podnikat, garantované čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a z toho vyplývající požadavek na vyváženost vzájemných práv a povinností, které účastníkům z ujednání o tzv. konkurenční doložce vyplývají. Vzhledem k tomu je třeba vždy chápat dohodu o tzv. konkurenční doložce jako vzájemný (synallagmatický) závazek, při němž si bývalí účastníci pracovního poměru poskytují hospodářský prospěch navzájem a jsou si navzájem dlužníky i věřiteli, a z tohoto důvodu nelze konkurenční doložku platně sjednat bez současného závazku zaměstnavatele poskytnout zaměstnanci přiměřené peněžité vyrovnání, a to nejméně ve výši průměrného měsíčního výdělku, za každý měsíc plnění závazku (srov. § 29a odst. 2 zák. práce).

V souladu s těmito obecně přijímanými právními názory odvolací soud dovodil, že za situace, kdy konkurenční doložka sjednaná mezi účastníky v pracovní smlouvě ze dne 21.12.2005 neobsahovala v rozporu s ustanovením § 29a odst. 2 zák. práce ujednání o závazku žalovaného poskytnout žalobci přiměřené peněžité vyrovnání, je neplatná celá dohoda o zákazu konkurence, a žalobce se tedy „nemůže domáhat plnění z ujednání o konkurenční doložce“. Podle názoru odvolacího soudu však „není vyloučen jiný nárok žalobce, např. na náhradu škody“, neboť - jak dále zdůraznil - Nejvyšší soud České republiky již v minulosti zaujal stanovisko, že, je-li neplatná dohoda o tzv. konkurenční doložce, podle níž zaměstnanec skutečně nevykonával po sjednanou dobu po skončení pracovního poměru výdělečnou činnost, která by byla předmětem činnosti jeho (bývalého) zaměstnavatele nebo která by měla vůči němu soutěžní povahu, a vznikla-li tím zaměstnanci škoda, nemůže být neplatnost právního úkonu zaměstnanci na újmu, pokud ji nezpůsobil výlučně sám; zaměstnavatel je povinen v takovém případě mu vzniklou škodu podle ustanovení § 187 odst. 2 zák. práce nahradit (k tomu srov. právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21.1.2010 sp. zn. 21 Cdo 1773/2008, uveřejněném pod č. 82 v časopise Soudní judikatura, ročník 2010).

Za tohoto stavu proto odvolací soud - jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku - dále řešil právní otázku, zda a za jakých předpokladů mohl žalobci vzniknout nárok na náhradu škody, jestliže se podle jeho tvrzení po skončení pracovního poměru neplatnou dohodou o zákazu konkurence ze dne 21.12.2005 řídil a po sjednanou dobu jednoho roku se zdržel výkonu výdělečné činnosti, která by byla předmětem činnosti žalovaného nebo která by měla vůči němu soutěžní povahu. Vzhledem k tomu, že tato právní otázka dosud nebyla v rozhodování odvolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena, a protože její posouzení bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadený rozsudek odvolacího soudu rozhodnutí, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání žalobce je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první o.s.ř.), dospěl Nejvyšší soud České republiky k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Je mimo pochybnost, že vznikla-li následkem neplatného právního úkonu zaměstnanci škoda, nemůže být neplatnost právního úkonu zaměstnanci na újmu, pokud ji nezpůsobil výlučně sám; zaměstnavatel je povinen ji zaměstnanci nahradit (§ 243 odst. 4 zák. práce), a to podle ustanovení § 187 odst. 1 zák. práce, vznikla-li zaměstnanci škoda při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním porušením právních povinností nebo úmyslným jednáním proti dobrým mrávům, nebo podle ustanovení § 187 odst. 2 zák. práce, způsobil-li zaměstnanci škodu porušením právních povinností v rámci plnění úkolů zaměstnavatele zaměstnanci jednající jménem zaměstnavatele.

V případě, že se zaměstnanec řídil neplatnou dohodou o tzv. konkurenční doložce, že proto skutečně nevykonával po sjednanou dobu po skončení pracovního poměru výdělečnou činnost, která by byla předmětem činnosti zaměstnavatele nebo která by měla vůči němu soutěžní povahu, a že mu tím vznikla majetková újma, je nepochybné, že taková majetková újma představuje na straně zaměstnance škodu. Nezpůsobil-li zaměstnanec neplatnost dohody o tzv. konkurenční doložce výlučně sám, nemůže mu - jak vyplývá z ustanovení § 243 odst. 4 zák. práce - neplatnost právního úkonu být „na újmu“ a zaměstnavatel je mu povinen podle ustanovení § 187 odst. 2 zák. práce vzniklou škodu nahradit. Na uvedeném právním názoru, který v již zmíněném rozsudku dříve vyslovil, dovolací soud i nadále setrvává a neshledává žádné důvody na něm cokoliv měnit.

Předpoklady obecné odpovědnosti zaměstnavatele za škodu vzniklou zaměstnanci podle ustanovení § 187 odst. 2 zák. práce (nyní § 265 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce) jsou porušením právních povinností v rámci plnění úkolů zaměstnavatele zaměstnanci jednajícími jejím jménem nebo zaměstnavatelem - fyzickou osobou, vznik škody a příčinná souvislost mezi uvedeným porušením právních povinností a vznikem škody. Ke vzniku nároku na náhradu škody je zapotřebí, aby všechny tři tyto předpoklady byly splněny současně; chybí-li kterýkoliv z nich, nárok nevzniká. Všechny uvedené předpoklady potřebné pro vznik odpovědnosti zaměstnavatele za škodu je v řízení o náhradu škody podle ustanovení § 187 odst. 2 zák. práce povinen tvrdit [srov. § 101 odst. 1 písm. a) o.s.ř.] a následně prokázat [srov. § 101 odst. 1 písm. b) a 120 odst. 1 o.s.ř.] zásadně žalobce (poškozený

zaměstnanec).

V případě, že je neplatná dohoda o tzv. konkurenční doložce, a nezpůsobil-li zaměstnanec její neplatnost výlučně sám (což je z povahy věci vyloučeno, je-li konkurenční doložka neplatná – tak jako v posuzované věci - z důvodu absence závazku zaměstnavatele poskytnout zaměstnanci přiměřené peněžité vyrovnání), je odůvodněn závěr, že zaměstnavatel porušil právní (zákonem stanovenou) povinnost vyplývající pro něj z ustanovení § 29a odst. 2 zák. práce. Za škodu pak zaměstnavatel odpovídá zaměstnanci pouze za předpokladu, že mezi vzniklou škodou a porušením této právní povinnosti, která se do poměrů účastníků promítla v podobě neplatné dohody o tzv. konkurenční doložce, existuje vztah příčinné souvislosti (tj. bez neplatné konkurenční doložky by škoda nevznikla tak jak vznikla).

V projednávané věci se odvolací soud v rámci svého postupu při zjišťování příčinné souvislosti důvodně zabýval tím, jaký význam z tohoto hlediska má skutečnost, že žalovaný ještě předtím, než pracovní poměr účastníků dnem 30.10.2008 skončil, vyhotovil (a doručil žalobci) dopis ze dne 24.10.2008, v němž žalobci oznámil, že „odstupuje ve smyslu ustanovení § 310 odst. 4 zák. práce od dohody, kterou se žalobce zavázal, že po dobu jednoho roku od ukončení pracovního poměru podle pracovní smlouvy nenastoupí do pracovního poměru k zaměstnavateli, který se zabývá prodejem a implementací softwarových produktů přímo konkurujících produktům dodávaných žalovaným v době ukončení pracovního poměru, tak jak bylo sjednáno v odstavci 3. článku IX. pracovní smlouvy“.

Dovolateli lze přisvědčit, že podle právní úpravy účinné v době, kdy k tomuto odstoupení ze strany žalovaného došlo (mělo dojít), představované především zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce (ve znění účinném do 31.12.2008), mohli zaměstnavatel i zaměstnanec odstoupit od konkurenční doložky jen z důvodu stanoveného v zákoně nebo v dohodě účastníků, přičemž ze strany zaměstnavatele je odstoupení přípustné, jen jestliže bylo učiněno v době trvání pracovního poměru účastníků (srov. § 310 odst. 4 zák. práce, § 48 odst. 1 obč. zák., a právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.11.2011 sp. zn. 21 Cdo 4986/2010, uveřejněný pod č. 35 v časopise Soudní judikatura, ročník 2012). V posuzovaném případě jednak v konkurenční doložce ze dne 21.12.2005 nebylo sjednáno odstoupení od dohody, jednak žalovaný odstoupil od konkurenční doložky v dopise ze dne 24.10.2008, aniž by v něm uvedl důvod odstoupení, a kromě toho nelze přehlédnout, že podle právní teorie i ustálené soudní praxe lze odstoupit pouze od platného pracovněprávního úkonu. Dopis žalovaného ze dne 24.10.2008, doručený žalobci před skončením pracovního poměru, tedy za tohoto stavu nemohl vyvolat žalovaným zamýšlené právní následky. S názorem žalobce, že za této situace nemělo odstoupení žádný význam ani z hlediska vztahu příčinné souvislosti mezi neplatnou konkurenční doložkou a žalobcem tvrzenou škodou, však přesto souhlasit nelze.

Postup při zjišťování příčinné souvislosti spočívá v tom, že škodu je třeba vymout z její všeobecné souvislosti a zkoumat ji izolovaně, toliko z hlediska jejích příčin. Protože příčinná souvislost je zákonitostí přírodní a společenskou, jde o hledání jevu, který škodu vyvolal. Z celého řetězce všeobecné příčinné souvislosti (každý jev má svou příčinu, zároveň však je příčinou jiného jevu) je třeba sledovat jen ty příčiny a následky, které jsou důležité pro odpovědnost za škodu. Škoda, kterou je zaměstnavatel povinen v případě neplatné konkurenční doložky zaměstnanci nahradit, může spočívat též v ušlém výdělku zaměstnance u jiného zaměstnavatele, s nímž neuzavřel pracovní smlouvu (a nenastoupil k němu do pracovního poměru) jen proto, že se řídil neplatnou dohodou o tzv. konkurenční doložce.

V projednávané věci se však z obsahu spisu dále podává, že téhož dne, kdy byl žalobci doručen výše citovaný dopis žalovaného ze dne 24.10.2008, zaslal žalobce dne 30.10.2008 elektronickou poštou žalovanému dotaz ve znění „chci se zeptat, to že jste zrušil moji konkurenční doložku ve smlouvě znamená, že teď mě HJ může najmout, nebo jsou zde nějaké další překážky?“; k tomuto dotazu mu žalovaný obratem téhož dne elektronickou poštou sdělil, že „od ustanovení o konkurenční doložce v jeho pracovní smlouvě bylo ze strany žalovaného odstoupeno, což pro žalobce znamená, že není žádným způsobem omezen ve volbě nového zaměstnavatele“. Z této korespondence účastníků, která proběhla bezprostředně po doručení dopisu žalovaného ze dne 24.10.2008 žalobci, je zřejmé, že žalovaný deklaroval žalobci, že po skončení pracovního poměru již není vázán konkurenční doložkou a že je oprávněn nastoupit k jakémukoli jinému (tedy i konkurenčnímu) zaměstnavateli. Jestliže tak žalobce – lhotejno z jakého důvodu - přesto neučinil a po skončení pracovního poměru u žalovaného v době od 1.11.2008 do 31.10.2009 nenastoupil k jinému (konkurenčnímu) zaměstnavateli, pak škoda, která mu v důsledku toho vznikla, není v příčinné souvislosti s neplatnou dohodou o konkurenční doložce ze dne 21.12.2005. Odvolací soud proto dospěl ke správnému závěru, že vzhledem k uvedeným sdělením žalovaného zde není dána příčinná souvislost, a tudíž že se žalobce za dané situace „nemohl řídit konkurenční doložkou“, neboť „ještě před skončením pracovního poměru měl povědomost o tom, že mu nic nebrání vykonávat výdělečnou činnost v oboru, v němž působí žalovaný“.

Z uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu věcně správný. Protože nebylo zjištěno (a ani dovolatelem tvrzeno), že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen vadou uvedenou v ustanovení § 229 odst. 1 a § 229 odst. 2 písm. a) a b) o.s.ř. nebo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalobce podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před středníkem o.s.ř. zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 243b odst. 5, § 224 odst. 1 a § 151 odst. 1, věty první o.s.ř., neboť žalobce s ohledem na výsledek řízení na náhradu svých nákladů nemá právo a žalovanému v dovolacím řízení žádné náklady nevznikly (srov. § 142 odst. 1, věta první o.s.ř.).

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 11. října 2012

JUDr. Zdeněk Novotný
předseda senátu

www.nsoud.cz

2018 - MPSV, TREXIMA, spol. s r.o.